

به نام خدا

سازمان بورس و اوراق بهادار
SECURITIES & EXCHANGE ORGANIZATION

مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

بررسی چشم انداز، ارزش ها و استراتژی های بازار سرمایه قطر

مجید کریمی، سید امیر حسین اعتماسی

کد گزارش: ۹۳-۲۱-۲۰۱۴

تاریخ: آبان ۱۳۹۳

مقدمه

نهاد ناظر بازار سرمایه قطر^۱ (QFMA) یک ارگان غیر مستقل دولتی قطر است که به عنوان ناظر بازارهای اوراق قطر فعالیت می‌کند. نقش این نهاد، نظارت و اعمال نفوذ به منظور محافظت از حقوق سرمایه‌گذاران و اطمینان از درستی بازار اوراق بهادار است.

برنامه استراتژیک تهیه شده در این گزارش بر مبنای تمامی اهداف چشم انداز ملی ۲۰۳۰ قطر و برنامه ۲۰۱۱-۲۰۱۶ استراتژیک توسعه ملی قطر می‌باشد. هدف از طراحی برنامه استراتژیک به منظور ایجاد یک چارچوب برای نظارت موثر و ساختار قانونی که موجب حفظ ثبات مالی، ثبات رشد اقتصادی و تقویت و پویایی فعالیت‌های بخش مالی گردد می‌باشد.

چشم اندازهای بازار مالی قطر

۱. **پیشگامی:** قرار گرفتن قطر به عنوان پیشگام در بخش نظارت مالی در منطقه
۲. **توسعه ثبات اقتصادی:** رشد، ثبات و بهره‌وری در بخش مالی، سازگار با سند چشم انداز ملی ۲۰۳۰ قطر
۳. **حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و مشتریان:** مهیا نمودن حمایت قوی از مشتریان خدمات مالی و سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه
۴. **تعالی سازمانی:** حفظ بالاترین استاندارد های حرفه‌ای، نوآوری و دانش در نهادهای ناظر

ارزش‌های بازار مالی قطر

۱. **تعالی:** تلاش برای نوآوری و نگاه به جلو
۲. **صداقت:** استفاده از بالاترین استانداردهای اخلاقی
۳. **عدالت:** بی‌طرف بودن و مستقل بودن در اعمال نفوذ
۴. **پاسخگویی:** تصمیم‌گیری‌های شفاف و سازگار و انجام اقدامات به موقع
۵. **کارگروهی:** کار مشترک و همکاری با ذینفعان
۶. **احترام:** شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و ارزش‌های قطر و تنوع بین‌المللی ساکنان آن

اهداف استراتژیک

^۱ Qatar Financial Market Authority

بر اساس چشم اندازها و ارزش‌های بیان شده، بر مبنای هر هدف استراتژیک، اهداف کلان و برنامه‌های اجرایی مرتبط با آن به ترتیب اولویت در جداول زیر آورده شده است.

۱. بهبود قانون‌گذاری بوسیله توسعه یک چارچوب سازگار مبتنی بر ریسک و بر مبنای اصول محتاطانه و در راستای توسعه نظارت جهانی و بهبود شیوه‌های افشا

اهداف کلان	برنامه اجرایی
ارتقاء رویکرد مبتنی بر ریسک در تنظیم مقررات بازار سرمایه	- تقویت فرایندهای مورد استفاده در شناسایی و لحاظ ریسک‌های ناسازگار با شرکت کنندگان در بازار - تمرکز قوانین و سیاست‌های موجود به رویکرد مبتنی بر ریسک. - ارتقاء تنوع محصولات و خدمات مالی در قطر. - لحاظ کردن مسائل مرتبط با هر صنعت.
تقویت چارچوب نظارتی برای مالی اسلامی	- بهبود معیارهای صدور مجوز برای مؤسسات مالی اسلامی در راستای استانداردهای شریعت. - بهبود استانداردهای حاکمیت شرکتی، نقش کمیته فقهی و الزامات رفتار کسب و کار برای نهادهای مالی اسلامی. - ارتقاء استانداردهای احتیاطی و گزارش‌های کفایت سرمایه، پرداخت بدهی و نقدینگی. - توسعه چارچوب انحلال نهادهای اسلامی.
یکپارچگی استانداردهای حاکمیت شرکتی برای بانک‌ها و نهادهای مالی	- هماهنگی و اخذ دستورالعمل‌های حاکمیتی از طرف بانک مرکزی قطر، نهاد ناظر مالی مرکزی، و نهاد ناظر بازارهای مالی قطر - توسعه و شمول استانداردهای حاکمیت شرکتی به تمام نهادهای مالی. - اخذ یک چارچوب تفصیلی از حاکمیت شرکتی با رویکردی که توسط بانک مرکزی قطر بیان می‌گردد.
تقویت شیوه افشاء در نهادهای مالی و انتشار دهندگان	- بهبود اجرای قوانین مربوط به افشاء محصولات و ریسک‌ها - ایجاد و افزایش استانداردهای حاکم بر شیوه افشاء، با توجه ویژه بر قیمت‌گذاری و ریسک‌ها - بررسی شیوه‌های افشای اطلاعات که توسط حساب‌برسان خارجی بدست آمده است.

۲. گسترش نظارت کلان با رویکرد محتاطانه با ایجاد یک چارچوب کلان محتاطانه در راستای بهترین تجارب بین المللی

اهداف کلان	برنامه اجرایی
مهیا کردن زمینه تمرکز قوی بر کار ثبات مالی و کمیته کنترل ریسک	- توسعه یک چارچوب سازمانی در نهادهای نظارتی برای حمایت از کار ثبات مالی و کمیته کنترل ریسک. - ایجاد شرایط مرجع، نقش و پاسخگویی کمیته کنترل ریسک برای قانون جدید بانک مرکزی قطر.
تقویت چارچوب شناخت و نظارت بر منابع ریسک سیستمی	- ساختن یک چارچوب احتیاطی کلان به منظور شناخت ریسکهای کلیدی که در ارتباط با روندهای سیکلی و توسعه ساختاری است. - توسعه یک چارچوب موافق برای بررسی ریسک سیستمی که واضح، شامل و غیر خطی باشد - طراحی یک ساختار گزارش به موقع و مؤثر برای کمیته کنترل ریسک.
اجماع بر روی ابزار سیاست احتیاطی کلان که توان کاهش ریسک سیستمیک را داشته باشد.	- شناخت ابزارهای سیاستی اساسی که توسط کمیته کنترل ریسک می توان برای کاهش ریسک در نهادهای مالی، ساختار بازار، رفتار مصرف کننده و سرمایه گذار به کار گرفت. - توسعه فرایندهایی که استفاده سریع از ابزارهای موجود یا ابزارهای جدید مورد نیاز را با ملاحظه ریسک سیستمی بررسی می کند.
انجام مطالعات، جمع آوری اطلاعات و آمار در بازارهای مالی و انتشار گزارش های مربوط	- انجام تحقیق و پژوهش برای شناسایی روند، مسائل در حال ظهور و ریسک های مرتبط. - حسابرسی دوره ای از گستره صنایع مختلف، خودارزیابی و نظر سنجی برای کمک به مقامات نظارتی و شرکت کنندگان در بازار برای فهم مشکلات و مسائل تطبیقی گستره صنعت. - تولید گزارش های سالانه در یافته های کلیدی، شناسایی مناطقی مورد توجه بخش نظارت. - ارائه اطلاعات عمومی به موقع با توجه به پس زمینه نهادها و اشخاص دارای مجوز در حمایت و آگاهی بخشیدن به سرمایه گذاران.

▪ ارتقاء فرایند ارزش اعتباری دفتر اعتباری قطر. ▪ بررسی عملیات موجود و روند دفتر اعتباری قطر در تنظیم قانون جدید بانک مرکزی.	ارتقاء نقش دفتر اعتبار قطر
--	----------------------------

۳. تقویت زیرساخت بازار مالی از طریق ارتقا سیستم پرداخت و تسویه و طرح هایی برای توسعه بازار بدهی

اهداف کلان	برنامه اجرایی
تقویت انعطاف پذیری، ایمنی و بهره وری، در پرداخت و تسویه سیستم در تطابق با اصول کمبته پرداخت و تسویه (CPS) و آیسسکو برای زیرساخت بازار مالی	▪ انجام خودارزیابی از سیستم پرداختهای ملی فعلی در برابر استانداردهای بین المللی و بهترین شیوه برای سیستم پرداختهای با حجم بالا. ▪ توسعه یک استراتژی برای تقویت بهره وری و نوآوری در سیستم پرداختهای خرده فروشی. ▪ ارزیابی انطباق قطر با اصول بانک جهانی و اصول CPS برای دست زدن به حواله های بین المللی. ▪ انجام یک ارزیابی از تسویه، عملیات مخزن تجارت، در تطابق با کمبته بازل در سیستم پرداخت و تسویه و زیر ساخت جهانی. ▪ همکاری بانک مرکزی قطر، کمبته ریسک و بورس قطر با همدیگر در اجرای مرکز تسویه وجوه.
توسعه دستورالعمل مشارکتی حاکم، توسط بانک مرکزی قطر در پرداخت، تسویه و سیستم های حل و فصل	▪ طراحی الزامات محتاطانه عملیاتی بنا به ملاحظات QFC ▪ گسترش تفاهیم نامه های سه جانبه موجود شامل نظارت بر تمام جنبه های پرداخت و سیستم تسویه. ▪ بانک مرکزی و کمبته کنترل ریسک قدم های ذیل را دنبال خواهند کرد: ▪ ارزیابی وضعیت فعلی آمادگی عملیاتی بانک و شناسایی شکاف های موجود. ▪ استانداردهای دسترسی به نمای کل و درخواست های عملیاتی برای ورود به QFC ▪ پیش نویس یک حساب تسویه و موافقت نامه دسترسی سیستم پرداخت برای بانک های QFC

■ حمایت وزارت مالی در توسعه یک استراتژی مدیریت بدهی ■ توسعه شفافیت بیشتر با ایجاد یک تقویم انتشار در آغاز هر سال ■ فراهم کردن شفافیت در نتایج حراج و مشارکتها ■ ایجاد منحنی عملکرد دولت از طریق انتشار منظم قرضه دولتی	توسعه بازار بدهی های دولت
■ ایجاد سیاست های تسهیل انتشار اوراق بدهی شرکتی توسط شرکت های قطری ■ توسعه سیاست هایی که بازار اوراق تجاری و وجوه بازار پول را تشویق می کند ■ ارتقاء رشد کارگزاری های رتبه بندی داخلی با چارچوب نظارتی برپا اخذ مجوز و نظارت	توسعه بازار اوراق قرضه دولتی
■ ایجاد مکانیزمی برای کشف قیمت منصفانه ■ ساده کردن فرایند ثبت نام و گسترش طیف وسیعی از روش های انتشار اولیه ■ گسترش پایه شرکت کنندگان در بازار ثانویه که بصورت بلند مدت و نهادی سرمایه گذاری می کنند (شرکت های بیمه ای، صندوق ها بازنشستگی و مشترک)	طراحی سیاست هایی که مشارکت سرمایه گذاران در بازار اولیه و ثانویه را گسترش دهد
■ توافق بر روی یک تعریف یکنواخت و اجماعی روی شرکت های کوچک و متوسط در سراسر مؤسسات مالی ■ کاهش فیدها و محدودیت ها برای قرض دادن بانک ها و تقویت بازار شرکت های مخاطره پذیر برای شرکت های کوچک و متوسط ■ حمایت بانک توسعه قطر در توسعه یک برنامه عملیاتی برای ارتقاء رشد بخش sme ها.	توسعه سیاست هایی که تأمین مالی کسب و کارهای کوچک و متوسط را ارتقاء می دهد

۴. ارتقا حمایت از سرمایه گذاران بوسیله توسعه استانداردها و کدهای رفتاری و حفاظت از اطلاعات اعتباری و بالا بردن سطح آگاهی عمومی و آموزش و پرورش.

اهداف کلان	برنامه اجرایی
توسعه الزامات و استانداردها در حمایت از حقوق سرمایه گذاران و حل اختلافات	- وضع قوانین برای نهادهای مالی حمایت کننده از سرمایه گذاران - وضع سیاستهای داخلی با ثبات برای بازار مالی قطر برای رویه های دادخواهی - ایجاد طرح های آموزشی و عمومی سازی اطلاعات سرمایه گذاران - ایجاد مکانیزم هماهنگ حل اختلافات سرمایه گذاران برای بخش بازارهای مالی قطر
ردیابی شکاف های قانونی که موجب می شود سرویس دهندگان مالی بدون مجوز به فعالیت بپردازند	- ایجاد محیط قانونی برای خدمات مالی در قطر به طوری که تنها نهادهای مالی دارای مجوز اقدام به انجام خدمات مالی داشته باشند - ایجاد فشارهای قانونی بیشتر برای نهادهای مالی غیر مجاز
افزایش آگاهی عمومی و منافع آن در بازار اوراق بهادار	- توسعه برنامه هایی که موجب افزایش رضایت عمومی، آموزش و آگاهی در زمینه بازار اوراق بهادار می شود مانند موضوعات زیر: - سیستم مالی جهان و قطر و ارتباطات آنها با یکدیگر - کفایت سرمایه و استانداردهای محتاطانه سرمایه گذاری معامله گران - ابزارهای مالی، انضباط سرمایه گذاری، فرهنگ و برنامه ریزی مالی - رفتار تجاری، نوآوری خدمات و ابزارهای مالی، مدیریت ریسک و فرهنگ انطباقی، مسئله حاکمیت شرکتی و تعارض منافع

۵. ارتقا همکاری های نظارتی در میان سه نهاد نظارتی و تقویت همکاری های محلی و بین المللی

اهداف کلان	برنامه اجرایی
ایجاد همکاری بیشتر و تبادل اطلاعات میان سه نهاد ناظر	- تقویت همکاری میان بانک مرکزی، بازار مالی، مرکز قانون گذاری مالی در شناخت شکاف یا مازاد چارچوب های قانونی - ارتقاء و گسترش همکاری نظارتی از طریق فعالیتهای دانشگاهی ناظران

- ایجاد مکانیزم هایی برای تصمیمات نظارتی و مشارکت اطلاعات در میان سه نهاد ناظر و ایجاد منافع مشترک - توسعه استانداردهایی برای اطلاعات	
- توسعه مجموعه شاخص های همشکلی که برای گزارش نهادهای مالی به نهاد ناظرشان می باشد. - هماهنگی قوانین در هریک از نهادهای ناظر بر اساس بهترین استانداردهای بین المللی.	هم ترازى مقررات سه نهاد ناظر در راستای استانداردهای بین المللی
- توسعه سیاست های سازگار و شفاف در مورد فعالیت ها در میان سه نهاد نظارتی - ایجاد یک کارگروه ویژه در میان سه نهاد نظارتی برای تبادلات اطلاعات و همکاری در زمینه مسائل اجرایی	ایجاد سازگاری و رویکرد جامع به اقدامات در میان سه مقام نظارتی
- همکاری سه نهاد ناظر و ارتقا مشارکت قطر در فعالیت های نظارتی شورا اقدامات حمایتی - تلاش های پشتیبانی شده توسط دبیرخانه شورای همکاری خلیج فارس برای هماهنگ کردن دستورالعمل بانکی و نظارت بر بازار سرمایه و کنترل در منطقه	تقویت همکاری میان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در حوزه مسائل بازار سرمایه
- همکاری سه نهاد ناظر برای شناسایی حوزه های مشارکت با آیسسکو به عنوان فعالان هیئت ثبات مالی - مقامات نظارتی این اطمینان را به وجود خواهند آورد که پاسخ های هماهنگی را به مجامع بین المللی ارائه خواهند کرد. - مقامات نظارتی در حمایت از هیئت ثبات مالی اسلامی با دیگر سازمان های مالی اسلامی همکاری خواهند کرد.	افزایش مشارکت نهادهای نظارتی قطر در فعالیت های آیسسکو (IOSCO)

۶. ساخت سرمایه انسانی از طریق آموزش و طرح های توسعه حرفه ای در سه نهاد ناظر و به طور گسترده تر در بخش مالی

اهداف کلان	برنامه اجرایی
توسعه و پرورش استعداد در حوزه بازارهای مالی	- ایجاد یک رژیم آموزشی و مهارتی برای ایجاد حداقل مهارت ها و دانش مورد نیاز برای کارکنان در نقش های خاص - ایجاد خط مشی و مشوق هایی برای شرکت ها برای سرمایه گذاری در بخش

آموزش و توسعه (اهداف، الزامات، حداقل استانداردها) ▪ حمایت از توسعه نهاد آموزشی متمرکز برای برگزاری دوره برای نیازهای آموزشی شرکت‌ها و تنظیم گران بازار	
▪ ایجاد یک گروه صنعتی (متشکل از ناظران و شرکت‌های تحت نظارت) برای شناسایی نیازهای آموزشی، هماهنگی فعالیت‌های آموزشی شرکت‌ها، و ترویج بومی سازی ▪ ایجاد یک برنامه ثانویه در میان نهادهای ناظر برای توسعه اتباع قطر و شناسایی فرصت‌های شغلی ▪ تهیه الزاماتی در وزارت کار برای بررسی چگونگی ارتقا و گسترش بومی سازی خدمات بخش مالی ▪ گسترش برنامه توسعه‌ای متمرکز آموزش خدمات مالی برای اتباع قطری به عنوان مثال دوره فوق لیسانس ارائه شده توسط موسسه آموزشی	تقویت سیاست‌های افزایش بومی سازی در بخش مالی